10.6.2025

LAUSUNTO

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle
Asia: O 34/2025 vp Maahanmuuttajaäitien työllistyminen

Monika-Naiset liitto ry kiittää mahdollisuudesta olla kuultavana ja lausua näkemyksensä koskien maahan muuttaneiden äitien työllistymistä Suomessa.

Monika-Naiset liitto on keskittynyt haavoittuvassa elämäntilanteessa olevien maahan muuttaneiden naisten ja heidän lastensa oikeuksien edistämiseen ja konkreettisen avun tarjoamiseen Suomessa. Tuotamme naiserityisiä, konkreettisesti turvallisuutta edistäviä palveluja väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille maahan muuttaneille naisille Kriisikeskus Monikassa ja Turvakoti Monassa sekä tuemme naisten kotoutumista ja työelämään pääsyä Kotoutumiskeskus Monikassa. Kattojärjestönä vahvistamme maahan muuttaneiden naisten järjestöjen rakenteita ja toimimme yhteistyössä osallisuuden lisäämiseksi.

Maahan muuttaneet naiset ja äidit ovat moninainen ja heterogeeninen joukko, joka on tullut Suomeen monista eri syistä. Heidän keskuudessaan on nopeasti työelämään siirtyviä naisia ja niitä, joiden edellytykset kilpailla suomalaisilla työmarkkinoilla ovat heikot. Keskitymme tässä lausunnossa nostamaan esille niitä haasteita, jotka liittyvät erityisen vaikeasti työllistyvien naisten tilanteeseen.

Äitien kohdalla tyypillisiä esteitä ovat hoivavastuun epätasainen jakautuminen perheessä, kulttuuristen odotusten ja yhteisön sisäisten normien rajoittava vaikutus. Pitkäänkin Suomessa asuneissa perheissä saatetaan rajoittaa tyttärien oikeutta itse valita koulutus, ammatti tai puoliso. Naisilla ei välttämättä ole mahdollisuutta päättää seksuaali- ja lisääntymisoikeuksistaan, mikä voi johtaa esimerkiksi ei-toivottuihin raskauksiin ja korkeaan lapsilukuun ilman naisen tahtoa. Näissä tapauksissa kotoutuminen ja työllistyminen eteneekin enemmän perheen ja yhteisön odotusten ehdoilla. Lisäksi työllistymiseen saattavat vaikuttaa ammatillisen koulutuksen puuttuminen, heikko suomen kielen taito ja syrjivät / rasistiset asenteet ja rakenteet yhteiskunnassa.

Yllä mainittujen tekijöiden lisäksi on tärkeä muistaa, että maahan muuttaneiden naisten riski joutua väkivallan uhriksi on 2–3 kertainen valtaväestön naisiin verrattuna. Tätä tukevat sekä tilastot että Monika-Naiset liiton pitkä kokemus kohderyhmän parissa.

Monika-Naiset liiton työssä kohtaamme vuosittain noin 1500 maahan muuttanutta naista, jotka ovat kotoisin noin 70 eri maasta. Suurin osa heistä on kokenut väkivaltaa kotimaassa, matkalla Suomeen tai Suomessa asuessaan. Väkivallan seuraamuksena moni kärsii terveysongelmista ja traumaattisista oireista, jotka heikentävät kykyä opiskella tai työllistyä. Hyvän kotoutumisen ja työllistymisen mahdollistamiseksi väkivaltaa kokeneet naiset tarvitsevat usein intensiivistä ulkopuolista tukea.

Kotoutumisen alkuvaiheessa tarvitaankin sukupuolisensitiivistä ja yksilöllistä lähestymistapaa, jossa voidaan

Monika-Naiset liitto ry
Hermannin Rantatie 12 A
00580 Helsinki
Puh. +358 (0)9 7279 9999
info@monikanaiset.fi
Y-tunnus 1570933-8
rek.nro 177.085/18.08.1999
www.monikanaiset.fi

tunnistaa elämäntilanteeseen liittyvät haasteet. Tällä hetkellä kotoutumisesta ja työllistymisestä vastaavat palvelut eivät pysty riittävällä tavalla tunnistamaan haavoittuvuuksia, ottamaan niitä puheeksi ja räätälöimään yksilöllisiä kotoutumista ja työllistymistä tukevia palveluja esimerkiksi väkivaltaa kokeneille, luku- ja kirjoitustaidottomille ja kotiäideille.

Uudessa kotoutumislaissa korostetaan entistä nopeampaa etenemistä työelämään. Mutta ilman tarvittavia työelämän perustaitoja – kuten riittävä luku- ja kirjoitustaito, suomen kielen taito ja jokin ammatillinen koulutus, ei nopea työllistyminen ole realistista.

Kotoutumispalvelujen rinnalle tarvitaankin täydentäviä tukimuotoja, joiden järjestämisessä järjestöillä on keskeistä osaamista. Esimerkiksi Monika-Naiset liiton Kotoutumiskeskus Monikassa tarjoamme naiserityisiä matalan kynnyksen kotoutumisen tukitoimintoja, joissa maahan muuttaneita naisia kohdataan kokonaisvaltaisesti ja erityistarpeet tunnistetaan. Palveluita tarjotaan usealla eri kielellä myös virka-aikojen ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin. Ryhmätoiminnoissa tuetaan kieli-, digi- ja yhteiskuntataitoja sekä työelämävalmiuksia. Toiminta on nais- ja lapsiystävällistä, toiminnan ajaksi järjestetty lastenhoito madaltaa kynnystä tulla toimintaan mukaan ja mahdollistaa keskittymisen opiskeluun. Työnhaun tueksi tarjoamme muun muassa työmentorointia, työnhakuklinikoita ja yhteistyötä työnantajien kanssa. Tukea räätälöidään ja tarvittaessa olemme mukana koko työnhaun ajan ja jopa työsuhteen alkuvaiheessa. Se on ollut hyvä ratkaisu tukea myös työnantajia rekrytoinnissa.

Suomessa työmarkkinoiden sukupuolittuneisuus on rakenteellinen ongelma, joka asettaa maahan muuttaneille naisille lisähaasteita. Naisvaltaiset alat, kuten palvelu-, hoiva- ja kasvatusalat, edellytetään parempaa suomen kielen taitoa, kuin tyypillisesti miesvaltaisilla aloilla, kuten rakennus-, kuljetus -ja IT-aloilla. Yhtenä ratkaisuna on perusopetuksen paikkojen lisääminen ja suomen kielen opetukseen pääsemisen helpottaminen.

Julkisuudessa esitetty kotihoidon tuen lyhentäminen kahteen vuoteen todennäköisesti edistää niiden naisten työllistymistä, joilla jo oli työelämäkokemusta ennen lapsen saamista ja joilla työllistymisen mahdollisuudet ovat muutoinkin kohtuullisen hyvät. Niissä perheissä, joissa molemmat vanhemmat ovat työmarkkinoiden ulkopuolella, kotihoidontuen lyhentäminen ei edistä naisten työllistymistä, vaan todennäköisesti siirtää perheen toimeentulotukea saavien joukkoon.

Lopuksi toteamme, että maahan muuttaneiden äitien työllistymisen edistäminen ei ole vain yksilön kannalta tärkeää – se on koko yhteiskunnan etu. Naisten osallisuus, taloudellinen itsenäisyys ja toimijuus vahvistavat perheitä, yhteisöjä ja koko yhteiskuntaa.

Lisätiedot:
Toiminnanjohtaja Jenni Tuominen, jenni.tuominen@monikanaiset.fi
Kotoutumiskeskus Monikan päällikkö, Marisel Soto Godoy: marisel-sotogodoy@monikanaiset.fi